

ע"פ 1781/19 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 1781/19

לפני:

כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופטת ע' ברון
כבוד השופט י' אלרון

המערער:

פלוני

נגד

המשיבה:

מדינת ישראל

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי באר
שבע ב-ת"פ 57320-02-16 מיום 9.12.2018 ומיום
24.01.2019 שניתן על ידי כב' השופט א' משניות

תאריך הישיבה:

כ"א באב התש"ף (11.8.2020)

בשם המערער:

עו"ד בנימין גריקו

בשם המשיבה:

עו"ד חיים שוויצר

פסק דין

השופט י' אלרון:

1. לפנינו ערעור על הכרעת דינו וגזר דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (השופט א' משניות) בת"פ 57320-02-16, מיום 9.12.2018, ומיום 24.1.2019, בהתאמה, בגדרם הרשיע את המערער ב-163 עבירות סחיטה באיומים שבוצעו בין היתר כלפי קשישים בגילאים מופלגים בסכום כולל של קרוב למיליון ש"ח, ובעבירת קשירת קשר לביצוע פשע; וגזר עליו 7 וחצי שנות מאסר בפועל לצד ענישה נלווית.

עיקרי עובדות כתב האישום

2. על פי הנטען בכתב האישום, המערער ונאשמים נוספים קשרו קשר עמגורמים נוספים, שמקום מושבם בליטא, במטרה לסחוט באיומים את כספם של קשישים ומתלוננים אחרים – כולם דוברי רוסית המתגוררים בישראל.

במסגרת זו, נטען כי בין החודשים יוני 2015 ועד ינואר 2016, הגורמים שפעלו מליטאהתקשרו טלפונית ליותר מ-180 מתלוננים – אשר חלקם בני למעלה מ-90 – ודרשו כי ישלמו סכומי כסף נכבדים, תוך שהפצירו בהם שלא לנתק את השיחה ולא לפנות למשטרה. במסגרת שיחות אלו, הזדהו הגורמים מליטא כעורכי דין ורופאים, והציגו מצגי שווא שלפיהם קרוב משפחת המתלונן אליו התקשרו גרם לפציעתו של אדם אחר בתאונת דרכים; ואם הסכום המבוקש לא ישולם, תוגש תלונה במשטרה נגד קרובי משפחתם אשר יישאו בעונשי מאסר ממושכים, ויוגשו נגדם תביעות אזרחיות בסכומים גבוהים.

המערער והנאשמים האחרים קיימו במקביל לשיחות אלו קשר טלפוני האחד עם השני ועודכנו באופן ישיר באשר לשיחה שערכו שותפיהם, שפעלו מליטא, עם המתלוננים. לרוב, שהה במהלך השיחה אחד הנאשמים האחרים, ששמואנטונוב, באזור המגורים של המתלונן אליו התקשרו הגורמים מליטא, הגיע לביתו והתחזה לקרוב משפחתו של האדם שנטען שנפגע, או למי מטעמו, תוך שדרש את הכספים שהתבקשו בשיחת הטלפון. בחלק מהמקרים, שהה אף המערער באזור.

מתוך למעלה מ-180 המתלוננים, 85 שילמו כספים בסכום כולל של 854,000 ש"ח, 61,095 דולר, 13,980 יורו ו-500 ליש"ט. סכום זה חולק בין המערער, יתר הנאשמים ושותפיהם בליטא.

עוד נטען בכתב האישום, כי במהלך התקופה האמורה, פעל המערער ואחד הנאשמים האחרים (להלן: מיליאבסקי) לגיוס שותפים נוספים לקידום הקשר ולמימושו.

ההלך בפני בית המשפט המחוזי

3. כעולה מהכרעת דינו של בית המשפט המחוזי, אנטונוב ונאשם נוסף (להלן: סימחוב) הורשעו על פי הודאתם בהסדר טיעון בטרם הסתיים ההלך בעניינו של המערער.

אנטונוב הורשע ב-85 עבירות סחיטה באיומים אשר בגדרן שילמו המתלוננים סכומי כסף בהתאם לדרישה מהם, וב-88 עבירות סחיטה באיומים שבמסגרתן המתלוננים סרבו לעשות כן, ונגזרו עליו 6.5 שנות מאסר בפועל לצד ענישה נלווית. סימחוב הורשע בארבע עבירות בלבד, מתוכן שתיים בנסיבות שבהן המתלוננים שילמו כספים בהתאם לדרישה מהם, ונגזרו עליו 6 חודשי מאסר בפועל לריצוי בדך של עבודות שירות וכן ענישה נלווית.

בהמשך, צורף אנטונוב לרשימת עדי התביעה בהלך שהתנהל נגד המערער, והעיד במסגרת פרשת התביעה לאחר שנגזר דינו. אולם, במהלך עדותו, חזר בו מהגרסה שהציג במהלך תשאוליו במשטרה, אשר לפיה המערער עמד בראש

ההתארגנות שנועדה לסחוט את המתלוננים ולגבות מהם את הכספים ואף המשיך לפעול לקידום ההתארגנות גם לאחר מעצרו. על פי עדותו בבית המשפט, הוא בחר להציג גרסה המפלילה את המערער בתשאוליו במשטרה מתוך תקווה כי הדבר יאפשר את שחרורו לחלופת מעצר. בנסיבות אלו, הוכרז אנטונוב כעד עוין, והתביעה הגישה את תמלול תשאוליו במשטרה כראיה.

4. בהכרעת דינו, קיבל בית המשפט המחוזי את אמרת החוץ שמסר אנטונוב בתשאוליו במשטרה כראיה לפי סעיף 10א לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971 (להלן: פקודת הראיות).

בית המשפט המחוזי קבע כי גרסת אנטונוב בתשאוליו במשטרה עדיפה על פני הגרסה שהציג בעדותו. כמו כן, נקבע כי גרסה זו עדיפה על פני גרסתו הכבושה של המערער, אשר נטענה לראשונה יותר משנתיים לאחר חקירתו, שלפיה היכרותו עם אנטונובומיליאבסקי הייתה במסגרת עסקיו בעבודות בניין; ושעל רקע זה הסכים המערער לסייע לאנטונוב להעביר כספים למכריו בליטא, בלי שידע דבר באשר למקורם.

5. עוד נקבע, כי מתקיימת דרישת "החיזוק הראייתי המוגבר" הנחוצה לשם הרשעת המערער על בסיס אמרת החוץ של אנטונוב, תוך שהפנה ל"ראיות הנסיבתיות הרבות" התומכות בגרסה שהוצגה בה:

ראשית, נקבע כי מעורבותו המשמעותית של המערער בביצוע העברות הכספים לליטא אינה מתיישבת עם הטענה כי ביצע את העברות הכספים לבקשת אנטונוב. זאת, בפרט לנוכח העובדה כי המערער נאלץ להסתייע באנשים אחרים לביצוע העברות הכספים בשל הסתבכותו עם רשויות המס שקדמה לכך; ולאור תמלול האזנות סתר של שיחות שנערכו בין המערער לאנטונוב ואשר עסקו בהעברות הכספים, ממנו ניתן ללמוד כי אנטונוב פעל בהתאם להוראות המערער בכל הנוגע למגעיו עם הגורמים בליטא שאליהם הועברו הכספים.

שנית, הפנה בית המשפט המחוזי לתיעוד המלמד כי בין התאריכים 28.9.2015-1.6.2016, התקיימו קרוב ל-60 שיחות טלפון בין המערער לבין אחד הגורמים בליטא שהיה מעורב באירועי הסחיטה בהם הודה אנטונוב.

בעניין זה, נקבע כי אין לקבל את טענת המערער שלפיה שיחות אלו נערכו על רקע העברות הכספים שביצע עבור אנטונוב. בכלל זה, צוין כי התקשרויותיו המרובות של המערער עם הגורם ששהה בליטא אינן מתיישבות עם גרסתו שלפיה היה מעורב בכמה העברות כספיים בודדות. עוד צוין כי שיחות אלו התקיימו בעת שבוצעו עבירות הסחיטה על ידי אנטונוב, ולעיתים אף כאשר מכשיר הטלפון של המערער אוכן בעיר שבה בוצעו המעשים. זאת, באופן אשר מתיישב היטב עם הסברה כי שיחות אלו נערכו בזיקה לעבירות הסחיטה שבוצעו במקביל.

שלישית, צוין בית המשפט המחוזי כי מכשיר הטלפון של המערער אוכן מספר פעמים בסמיכות למקום שבו בוצעו עבירות הסחיטה, בעוד שלא ניתן הסבר אחר המניח את הדעת לשהותו באזור.

לבסוף, הדגיש בית המשפט המחוזי כי חלק משיחות הטלפון שהתקיימו בין המערער לבין אנטונוב בסמיכות לביצוע עבירות הסחיטה, עשויות אף הן ללמד על זיקה בינו לבין המעשים. כך, צוין כי ביום 18.12.2015 התקשר המערער ממקום מעצרו לאנטונוב ושאל "מה התוצאה אתמול", ונענה "13 בשקלים"; ויום קודם לכן סחט אנטונוב שתי קשישות וגבה מהן סכום כולל של 13,000 ש"ח, באופן המבסס את הסברה כי השניים שוחחו על אירועי הסחיטה.

6. על רקע זה, נקבע כי הוכח מעבר לספק סביר כי המערער נטל חלק בהתארגנות לסחיטת המתלוננים.

עם זאת, קבע בית המשפט המחוזי, כי מגרסת אנטונוב במשטרה ניתן ללמוד כי בכמה מקרים בודדים פעל זה האחרון במישרין למול השותפים בליטא, ללא ידיעת המערער והנאשמים האחרים. על כן, ובשים לב להתרשמות חוקר המשטרה

של אנטונוב, כעולה מעדותו של האחרון בבית המשפט, כיאנטונוב פעל ללא ידיעת המערער בכמה מקרים בודדים, נקבע כי יש להניח לטובת המערער כי לא היה מעורב ב-10 מהאירועים שבהם הורשע אנטונוב, וכי ב-5 מאותם מקרים, המתלוננים לא שילמו את סכומי הכסף שנדרשו מהם.

7. בסיכומו של דבר, קבע בית המשפט המחוזי כי יש במעשים שיוחסו למערער כדי לקיים את יסודות עבירת הסחיטה באיומים לפי סעיף 428 לחוק העונשין, והרשיעו בעבירת קשירת קשר לפשע לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: *החוק*), 80 עבירות סחיטה באיומים לפי סעיפים 428 סיפא ו-29(ב) לחוק, ו-83 עבירות סחיטה באיומים לפי סעיפים 428 רישא ו-29(ב) לחוק זה.

8. בגזר דינו, עמד בית המשפט המחוזי על הפגיעה הקשה שגרם המערער בערכים המוגנים של כבוד האדם, בטחונו של הפרט שלווות נפשו וזכותו לקניין. זאת, בפרט מאחר שמעשיו כוונו בין היתר כלפי קשישים, תוך ניצול רצונם לסייע לבני משפחותיהם, ובאופן שהסב להם נזק נפשי משמעותי.

לאחר שסקר את מדיניות הענישה הנוהגת ביחס לביצוע עבירות דומות והדגיש כי מדובר "בפרשה חסרת תקדים בהיקפה", קבע בית המשפט המחוזי כי מתחם העונש ההולם את מעשי המערער הוא בין 6.5 ל-9.5 שנות מאסר בפועל לצד ענישה נלווית.

בקביעת עונשו בתוך מתחם זה, שקל בית המשפט המחוזי לחובת המערער את חומרת העבירות, את היקפן המשמעותי, וכן את עברו הפלילי, הכולל 10 הרשעות קודמות, בין היתר בעבירות רכוש ואלימות. מנגד, נשקלו לזכותו העובדה כי הצדדים הגיעו להסדר דיוני שחסך את הצורך בעדותם של הקשישים קורבנות העבירה באופן שמנע מהם עוגמת נפש נוספת; וכן נסיבותיו האישיות של המערער, אשר נושא כעת עונשי מאסר בפועל בתיקים אחרים זה למעלה משנתיים, בעטיים כמעט שלא זכה לראות את שני ילדיו הקטנים.

לנוכח מכלול שיקולים אלו, גזר בית המשפט המחוזי על המערער עונשים של 7 וחצי שנות מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו בתיק זה; 18 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור עבירה לפי סעיף 428 לחוק העונשין, או כל עבירת רכוש מסוג "פשע" למשך 3 שנים; ופיצוי למתלוננים בסך 200,000 ש"ח.

טענות הצדדים בערעור

9. בנימוקי הערעור על הכרעת דינו של בית המשפט המחוזי, טוען המערער כי לא היה מקום להרשיעו על סמך אמרת החוץ של אנטונוב, ה"רצופה שקרים וסתירות", כלשונו. בהקשר זה, טוען המערער כי בית המשפט המחוזי לא נימק את קביעתו שלפיה יש לנקוט ב"פלגיןדיבורא" ביחס לאמרת החוץ של אנטונוב, ולאמץ רק את חלקי גרסתו המלמדים על מעורבות המערער במעשים.

עוד נטען, כי אין בראיות שעליהן הסתמך בית המשפט המחוזי כדי להוות חיזוק ראייתי מספק לצורך הרשעתו על סמך אמרת חוץ של שותף עבירה. בכלל זה, נטען כי מכשיר הטלפון הנייד שברשות המערער אוכן בערים שבהן בוצעו מעשי הסחיטה רק ב-4 מתוך למעלה מ-180 אירועים שונים המיוחסים לו; כי אין ללמוד מעצם שהייתו בערים אלו על מעורבותו בביצוע המעשים; וכי הקשר הטלפוני הרציף בין הצדדים נעשה על רקע פעילותם העסקית.

כמו כן, טוען המערער כי יש בהעמדתו לדין משום אכיפה בררנית. זאת, מאחר שלא נבחנה לעומק מעורבותם של גורמים נוספים בפרשה, שעל שמם בוצעו חלק מהעברות הכספיים לליטא, ואשר חלקם נחקרו במשטרה ואף העידו

בבית המשפט.

נוסף על כך, נטען כי אף אם היה מקום להרשיעו במעורבות בביצוע מעשי הסחיטה, לא היה מקום להרשיעו בריבוי עבירות - אלא בעבירה יחידה מרובת פרטים. זאת, לנוכח הספק עליו עמד בית המשפט המחוזי באשר למספר מעשי הסחיטה שבוצעו על ידי אנטונוב ללא ידיעת המערער. בדיון שהתקיים לפנינו, אף ייחד בא כוח המערער את טיעונו בעל פה לטענה זו בלבד.

לצד זאת, טוען המערער בתמצית רבה כי אף אם אין בטענותיו כדילהביא לזיכויו, הרי שהן מצדיקות הקלה בעונשו.

10. מנגד, במסגרת עיקרי הטיעון מטעם המשיבה, נטען כי דין הערער להידחות על שני חלקיו.

נטען כי בית המשפט המחוזי הרשיע את המערער לנוכח קיומם של חיזוקים משמעותיים לגרסת אנטונוב באמרת החוץ, וכי המכלול הראייתי שהוצג מבסס מעבר לספק סביר את מעורבותו בביצוע מעשי הסחיטה. מנגד, זיכויו של מיליאבסקינבע מהיעדר חיזוקים מספקים לצורך הרשעתו - ולא מקיומו של ספק כלשהו באשר למהימנות גרסת אנטונוב, כפי שהוצגה בתשאליו במשטרה.

לטענת בא כוח המשיבה, בדיון נקבע כי אין לייחס מהימנות לגרסת המערער, אשר עברה מספר גלגולים: בתחילה טען כי לא היה מעורב כלל בביצוע העבירות הכספיים לליטא; בשלב מאוחר יותר טען כי אומנם היה מעורב בביצוע העבירות הכספיות, אך לא היה מעורב במעשי הסחיטה; ובמהלך עדותו הודה כי חלק מהעבירות הכספיים בוצעו לבקשתו על שמם של אנשים אחרים.

לנוכח מעורבות המערער בביצוע העבירות הכספיים, ובשים לב לקשר הטלפוני האינטנסיבי שניהל עם חלק מהמערבים בליטא, טען בא כוח המשיבה כי קיימים חיזוקים מספקים לצורך הרשעתו על סמך אמרת החוץ של אנטונוב.

עוד נטען כי הערכת בית המשפט המחוזי באשר למספר העבירות שביצע אנטונוב ללא מעורבות המערער התבססה על כך שבתשאליו במשטרה ציין כי פעל לראשונה באופן עצמאי ביום 18.12.2015; ועל כך שבפירוט העבירות שיוחסו למערער בכתב האישום תוארו 7 עבירות סחיטה שבוצעו החל מיום זה, מתוכן בשלושה מקרים שילמו המתלוננים את הסכומים אשר נדרשו לשלם תוך הפעלת איומים. על כן, לטענת בא כוח המשיבה, בית המשפט המחוזי הקל דווקא עם המערער כשקבע כי לא היה מעורב ב-10 מהעבירות שבוצעו.

נוסף על כך, טוען בא כוח המשיבה כי ספק אם המקרה דנן אכן מתאים להרשעה בעבירה מרובת פריטים לאור קיומם של נפגעי עבירה רבים; ושאל אף אם היה מקום לכך, אין מקום להקל בעונשו של המערער.

דיון והכרעה

11. עיקר טענות המערער בערעור על הכרעת הדין מופנות כלפי ממצאי עובדה ומהימנות שקבע בית המשפט המחוזי. אולם כידוע, אין זה מדרכה של ערכאת הערעור להתערב בקביעות מעין אלו, בין היתר לנוכח יתרונה של הערכאה הדיונית המתרשמת באופן ישיר מהעדויות הנשמעות בפניה ומהשתלבותן במארג הראייתי.

לאחר שעינתי בנימוקי הערעור ובעיקרי הטיעון מטעם המשיבה, הגעתי לכלל מסקנה כי אין זה מסוג המקרים המצדיקים התערבות בממצאי מהימנות שקבע בית המשפט המחוזי בפסק דינו. פסק הדין מנומק ומפורט, ומבוסס על עשרות מוצגים שהוצגו בהליך, ולא פחות מ-19 דיוני הוכחות, במהלכם נשמעו קרוב ל-30 עדים, מהם התרשם בית

המשפט המחוזי באופן ישיר ובלתי אמצעי.

בכלל זה, טענות המערער באשר למהימנות אמרת החוץ של אנטונוב נדונו ונדחו בפסק דינו של בית המשפט המחוזי לאחר שבחן את השתלבותה במארג הראייתי שהוצג לפניו.

יתירה מזאת, בפרט, כפי שהדגיש בית המשפט המחוזי, המערער שב ושינה את גרסתו בשלבים שונים בהליך, באופן המטיל צל כבד באשר למהימנותו.

בנסיבות אלו, לא מצאתי להתערב בקביעה כי יש להעדיף את גרסת אנטונוב בתשאליו במשטרה על פני גרסתו המאוחרת, כפי שבאה לידי ביטוי בעדותו.

12. אף בטענת המערער כי לא התקיימה במקרה דנן הדרישה ל"חיזוק מוגבר", אין ממש.

סעיף 10א לפקודת הראיות, מורה כי בנסיבות מסוימות אמרת חוץ של עד תהא קבילה כראיה בהליך פלילי, וניתן יהיה לקבוע על יסודה ממצאים שבעובדה, אולם:

"לא יורשע אדם על סמך אמרה שנתקבלה לפי סעיף זה אלא אם יש בחומר הראיות דבר לחיזוקה".

לכך מצטרפת דרישה נוספת ל"חיזוק" ראייתי במקרים שבהם אמרת החוץ היא של שותפו של הנאשם לביצוע העבירה, וזאת מתוקף סעיף 54א(א) לפקודת הראיות, המורה, בין היתר, כי:

"בית המשפט לא ירשע נאשם על סמך עדותו היחידה של שותפו לעבירה, אלא אם מצא בחומר הראיות דבר לחיזוקה".

כפי שנקבע לא אחת, דרישה "כפולה" זו לחיזוק ראייתי, משמעה כי לצורך הרשעה על סמך אמרת חוץ של שותף עבירה, נחוץ "חיזוק מוגבר" התומך בגרסה שהוצגה באמרת החוץ. דרישה זו ל"חיזוק מוגבר" פחותה בטיבה מדרישת "הסיוע" הראייתי החלה בהקשרים שונים, במובן זה שבניגוד לדרישת ה"סיוע", אין צורך בראיה "מסבכת ועצמאית" המלמדת על הקשר בין הנאשם לדבר העבירה עצמו לצורך ביסוס הרשעתו על סמך אמרת החוץ של שותף עבירה (ראו למשל ע"פ 4428/13 שטרית נ' מדינת ישראל, פסקה 36 (30.4.2014)).

13. במקרה דנן, אני סבור כי בדין קבע בית המשפט המחוזי שהתקיימה דרישת החיזוק הראייתי המוגבר.

חומר הראיות הרב מלמד על קיומן של ראיות רבות המאמתות את גרסת אנטונוב בתשאליו במשטרה - אשר חלקן אף מלמדות על זיקתו לביצוע העבירות עצמן.

בכלל זה, מעורבותו המשמעותית של המערער בביצוע העברות הכספיים לליטא לאורך תקופה משמעותית של כחצי שנה, בין יוני 2015 ועד ינואר 2016, תומכת באופן משמעותי בגרסת אנטונוב בתשאליו במשטרה. לדידי, אף יש בה כדי לקשור את המערער לביצוע העבירות עצמן. זאת, בפרט בשים לב למאמצי המערער להרחיק עצמו ממעורבות כלשהי בביצוע העברות הכספיים, והשינוי בגרסאותיו: בתחילה, שתק המערער בחקירתו במשטרה כאשר עומת עם ממצאים המלמדים על מעורבותו בביצוע העברות כספיים אלו; ואילו רק בשלב מאוחר בהליך בבית המשפט, לאחר שמיעת עדויות מהן עלה כי הורה על ביצוע חלק מההעברות, שינה בחדות את גרסתו וטען כי אומנם נטל חלק בביצוען, אולם לא ידע על מקור הכספים.

על כך יש להוסיף את הקשר הרציף שקיים המערער עם הגורמים המעורבים בפרשה אשר פעלו מליטא, חודשים ארוכים לפני שהחלו העברות הכספיים לידיהם. זאת, באופן שאינו מתיישב עם גרסתו המאוחרת של המערער, אשר

לפיה נטל חלק בביצוע העברות הכספיים לבקשתו של אנטונוב בלי שידע דבר בעניין הרקע לביצוע העברות כספיים אלו. בכל אלו, יש כדי לקיים את דרישת "החיזוק המוגבר" להרשעת המערער על סמך אמרת החוץ של אנטונוב.

14. לצד זאת, אכן קיים קושי מסוים בקביעת בית המשפט המחוזי שלפיה המערער נטל חלק ב-163 מהאירועים שיוחסו לו, לנוכח ספק באשר למספר המקרים שבהם אנטונוב פעל שלא בידיעתו, ללא נימוק של ממש בעניין האופן שבו חושב מספר אירועים זה.

כעולה מתשאליו במשטרה של אנטונוב ומטבלת האירועים שצורפה לכתב האישום, ביום 18.12.2015 אנטונוב היה מעורב בביצוע עבירות סחיטה כלפי שלושה מתלוננים שונים במעלות תרשיחא, ללא ידיעת המערער. בדבריו, הדגיש אנטונוב כי הייתה זו הפעם השנייה שפעל ללא ידיעת שותפיו בישראל - בהם המערער:

"חוקר: ממה שהתחלת ממעלות תרשיחא... הליטאים שלחו אותך?

אנטונוב: נו כן.

חוקר: שאתה איתם ישירות?

אנטונוב: כן ישירות כן ... בלי דימה בלי מקס בלעדיהם.

...

חוקר: זה היה [כך במקור - 'א'] הפעם ראשונה שאתה הלכת ישירות? ... במעלות תרשיחא?

אנטונוב: זה המקרה השני" (ת/84א, עמ' 20, 23).

בהיעדר כל מידע באשר למועד שבו אנטונוב פעל שלא בידיעת המערער לפני יום 18.12.2015, יש להניח לטובת המערער כי המועד הראשון שבו פעל אנטונוב שלא בידיעת המערער, היה ביום שבו בוצעו מספר העבירות הגדול ביותר שיוחסו לו, אותן יש להחסייר מרשימת העבירות שיוחסו לו.

זאת ועוד, מאחר שלא ניתן לדעת באיזה יום בוצעו העבירות, יש להניח לטובת המערער כי באותו יום בוצע מספר העבירות הגדול ביותר ביום בודד בנסיבות מחמירות, אותן אין ליחס למערער.

כמו כן, מאחר שלא ברור מתשאליו של אנטונוב אם לאחר פעמיים אלו פעל פעמים נוספות שלא בידיעת המערער, יש להניח לטובת המערער כי החל מיום 18.12.2015 בוצעו העבירות שלא בידיעתו.

15. עיון בפירוט העבירות שיוחסו למערער וליתר שותפיו, בהם אנטונוב, מלמד כי החל מיום 18.12.2015 בוצעו, על פי הנטען, 7 עבירות כלפי מתלוננים שונים אשר מתוכם, שלושה שילמו סכומים שונים בשל האיומים. עוד עולה כי מבין הימים שקדמו למועד זה, ביום 13.11.2015 בוצע מספר העבירות הגדול ביותר, כלפי 7 מתלוננים שונים; וכי בכל אחד מהימים שקדמו ליום 18.12.2015, שילמו לכל היותר שלושה מתלוננים כספים לפי דרישת המערער ושותפיו.

בהתאם לכך, יש להפחית 14 עבירות מאלו שנטען כי ביצע יחד עם אנטונוב. מתוכן, 6 עבירות סחיטה באיומים בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 428 סיפא ו-29 לחוק העונשין, שבהן כתוצאה ממעשה הסחיטה שולמו כספים למערער

ולשותפיו; ו-8 עבירות בנסיבות סעיפים 428 רישא ו-29 לחוק העונשין, שבהן לא שולמו למערער ולשותפיו כספים בעקבות מעשי הסחיטה.

זאת, בשונה מקביעת בית המשפט המחוזי שכאמור זיכה את המערער מ-10 עבירות סחיטה באיומים, מתוך 5 בלבד בנסיבות מחמירות.

אשר על כן, לזו תישמע דעתי, נקבע כי המערער ביצע 159 עבירות סחיטה באיומים, מתוך 79 עבירות לפי סעיפים 428 סיפא ו-29 לחוק העונשין; ו-80 עבירות לפי סעיפים 428 רישא ו-29 לחוק העונשין.

16. עם זאת, חרף קבלת טענה זו של המערער באופן חלקי, לא ראיתי מקום להקל בעונשו.

חוסנה של החברה נמדד בין היתר ביחסה לחלש ולזקן (ראו גם את דבריי בע"פ 8299/19 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 38 (31.5.2020)).

למרבה הצער, האוכלוסייה המבוגרת בישראל מוצאת עצמה לא פעם כיעד למרמה ותחבולה מצד פורעי חוק תאבי בצע אשר מבקשים לשלוח יד בממונם תוך ניצול חולשתם. אין להשלים עם תופעה רחבת היקף זו, אשר דומה כי הגיעה לשיאה בפרשה שנחשפה במקרה שלפנינו (ראו בהקשר זה גם את הצעת חוק הגנת הצרכן (תיקון) - מאגר צרכנים להגבלת שיחות שיווק מרחוק), התש"ף-2020, אשר הונחה לאחרונה על שולחן הכנסת).

המערער נטל חלק מרכזי בהתארגנות שנרקחה בשיתוף פעולה עם גורמים עברייניים השוהים מחוץ לישראל, במטרה לנצל את מצוקתם הנפשית של עשרות קורבנות - רבים מהם קשישים באים בימים - אשר היגרו לישראל וחלק מבני משפחתם נותרו במדינה זרה.

למשך כחצי שנה סחטו המערער ושותפיו למעלה מ-150 קורבנות, בסכום כולל הקרוב למיליון ש"ח, תוך מימוש תכנית סדורה וזדונית. במסגרת זו, נערכו המערער ושותפיו מבעוד מועד, איתרו את קורבנותיהם, איימו עליהם בפגיעה בקרובי משפחותיהם היקרים להם אם יסרבו לשלם סכומי כסף משמעותיים - ואף הגיעו לביתם כדי לגבות את מבוקשם. כעולה מתצהיריהם של חלק מהמתלוננים אשר נפלו קורבן למזימת המערער ושותפיו, אחדים מהם סובלים מדיכאון ומחרדות כתוצאה מהמעשים, וחשים כי כבודם העצמי נלקח מהם.

בתגובה למעשים נלוזים אלו, הפגיעה הקשה במתלוננים, והצורך בהגנה מיוחדת על אוכלוסיות קשישות, נחוצה ענישה חמורה ומרתיעה (ראו גם למשל ע"פ 1660/19 Kvartskhava נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (23.10.2019)). זאת בפרט לנוכח הקושי המשמעותי שבחשיפת מעשי מרמה וניצול המכוונים כלפי קשישים, אשר פעמים רבות נמנעים מלחשוף כי נפלו קורבן לתחבולה (ראו למשל יעקב לומרנץ "עוני וזיקנה: אספקטים פסיכולוגיים" זיקנה בקו העוני 146, 156 (יצחק בריק עורך, 2005)).

17. על כן, אני סבור כי העונשים שנגזרו על המערער אינם מחמירים כלל ועיקר - ואף מקלים עימו.

בנסיבות אלו, אין בזיכויו מ-4 עבירות נוספות מתוך למעלה מ-150 העבירות שבהן הורשע, כאמור לעיל, כדי להביא להקלה כלשהי בעונשו.

18. סוף דבר, אציע לחבריי לקבל באופן חלקי את הערעור על הכרעת הדין, כאמור לעיל בפסקה **שגיאה!** **ארגומנט בורר לא ידוע**, ולדחות אתהערעור על גזר הדין.

ש ו פ ט

השופט נ' הנדל:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופטת ע' ברון:

אני מסכימה.

ש ו פ ט ת

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט י' אלרון.

ניתן היום, י"ג בתשרי התשפ"א (1.10.2020).

ש ו פ ט

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט
